

Rzeszowski Obszar Funkcjonalny w dokumentach strategicznych województwa podkarpackiego

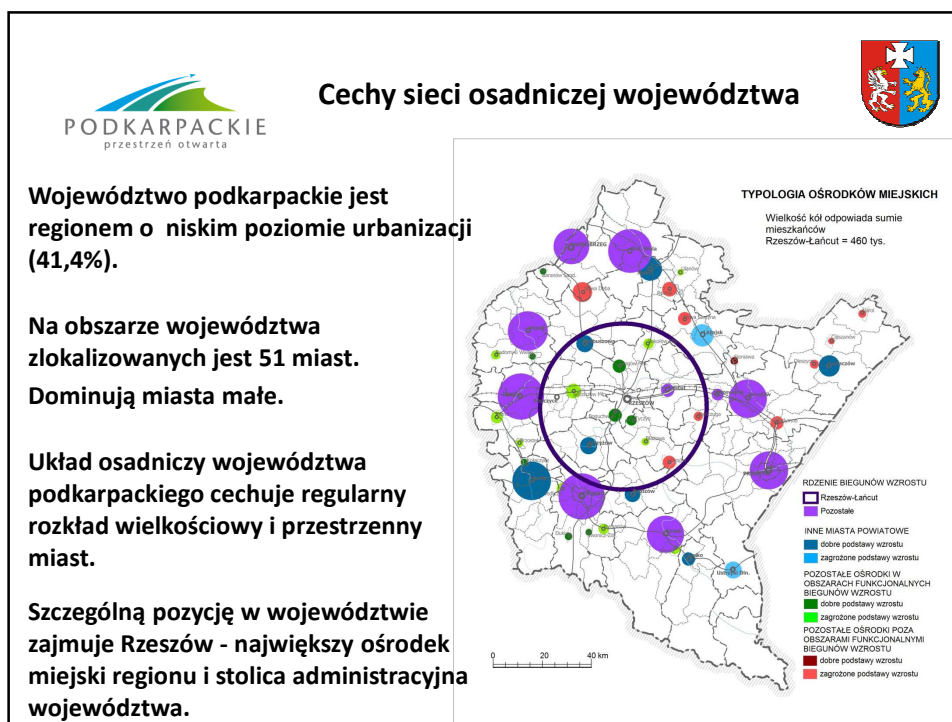
Rzeszów, 19 marca 2018 r.

Główne zagadnienia w prezentacji:

- ❖ **Znaczenie Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego dla regionu**
- ❖ **Kierunki rozwoju ROF wskazane w regionalnych dokumentach programowych**
- ❖ **Wybrane instrumenty wzmocnienia funkcji ROF**
- ❖ **Działania w ramach inicjatywy Catching-up Regions 2 i koncepcja projektu**
- ❖ **Wnioski**

PODKARPACKIE
przestrzeń otwarta

Funkcje metropolitalne Rzeszowa

- rola i znaczenie miasta

❖ **Koncepcja** Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030) wprowadza hierarchizację miast.

❖ Rzeszów został zaliczony do kategorii **miast wojewódzkich, pełniących oprócz funkcji regionalnych szereg funkcji o znaczeniu krajowym, w tym metropolitalnych** (administracyjne, specjalistycznej opieki zdrowotnej, szkolnictwa wyższego, wysokiej kultury i inne, które powinny decydować o uzyskaniu silnej pozycji konkurencyjnej w wymiarze krajowym i międzynarodowym

❖ Wskazywany jest w dokumentach krajowych jako **potencjalny ośrodek metropolitalny**.

Funkcyjne Obszary Miejskie
 ESPON / 4.3 projekt "Study on urban factors" 2008
 ■ terytorium miasta   ■ terytorium powiatu
 ■ obszar funkcjonalny   ■ obszar administracyjny
 ■ granice obszarów funkcjonalnych i administracyjnych wyznaczone w studiach planistycznych

PODKARPACKIE
przestrzeń otwarta

Miejskie Obszary Funkcjonalne

- wymiar terytorialny

Obszar funkcjonalny - zwarty układ przestrzenny składający się z funkcjonalnie powiązanych terenów, charakteryzujących się wspólnymi uwarunkowaniami i przewidywanymi, jednolitymi celami rozwoju (KPZK 2030).

Obszary funkcjonalne wyznacza się w celu wykorzystania endogenicznych potencjałów terytoriów, promowania specjalizacji terytorialnej oraz minimalizacji sytuacji konfliktowych.

Wprowadzenie obszarów funkcjonalnych, przekraczających granice administracyjne gminy, jest działaniem sprzyjającym równoważeniu poziomu zagospodarowania terenów.

Wyznaczanie obszarów funkcjonalnych nie tylko pozwala określać granice przestrzenne występowania zjawiska, ale także pozwala programować instrumenty oddziaływania.

Miejskie Obszary Funkcjonalne - zasady delimitacji

Miejskie obszary funkcjonalne ośrodków wojewódzkich (MOF OW) - spójne pod względem przestrzennym strefy oddziaływania miasta, charakteryzujące się istnieniem powiązań funkcjonalnych oraz zaawansowaniem procesów urbanizacyjnych, wyróżniające się z otoczenia i upodabniające się pod pewnymi względami do głównego miasta.

Zgodnie z KPZK 2030 **delimitacja obszarów funkcjonalnych** ośrodków wojewódzkich powinna zostać przeprowadzona przy wykorzystaniu kryteriów ustalonych przez stronę rządową i samorządową, przy udziale partnerów społecznych i gospodarczych.

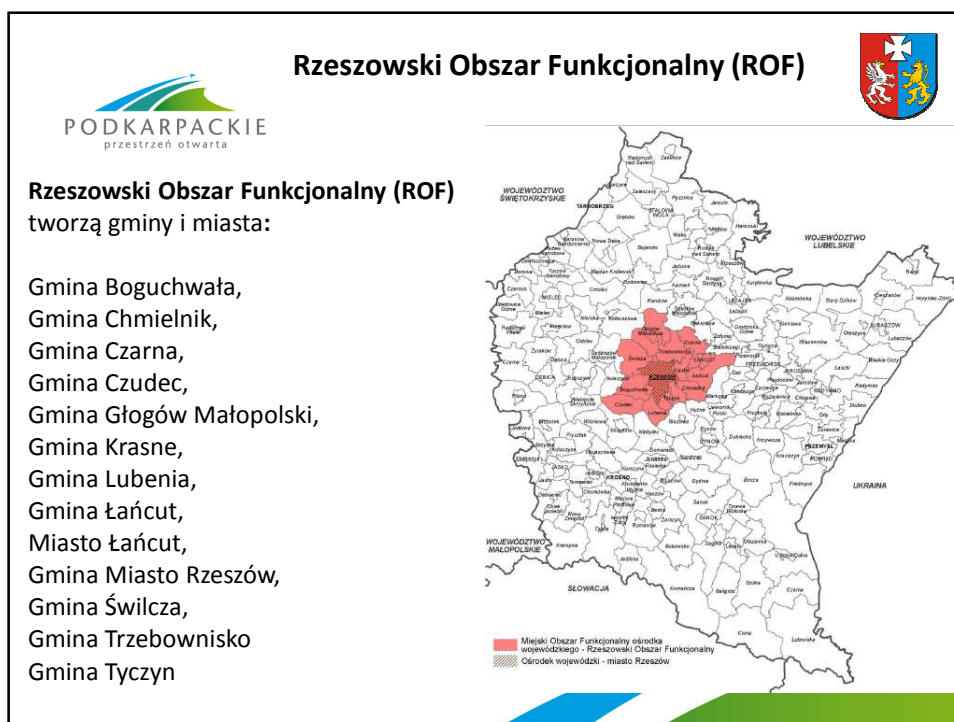
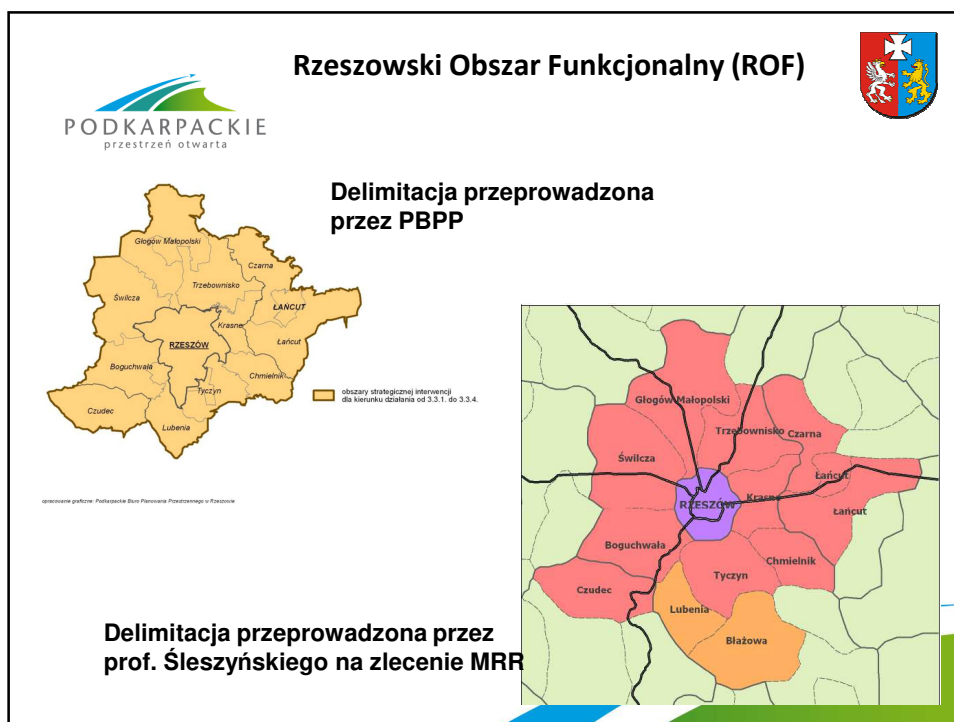
Delimitacja powinna zostać przeprowadzona w taki sposób, **aby oparta była na porównywalnych, obiektywnych danych, które zapewniają porównywalność i harmonizację wyników delimitacji**, a w konsekwencji **transparentną politykę ukierunkowaną terytorialnie**.

Rzeszowski Obszar Funkcjonalny - zasady delimitacji PZPWP

- ❖ **Wymóg określenia w planie zagospodarowania przestrzennego województwa obszarów funkcjonalnych**, wynika bezpośrednio z przepisów ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.
- ❖ Ze względu na brak rozporządzenia określającego jednolite kryteria przyjęto **wieloaspektowe podejście uwzględniające różne metody delimitacji**:
  1. Zastosowanie **metodologii M. Smętkowskiego**, (która pierwotnie służyła do wyznaczania obszarów metropolitalnych w Polsce).
  2. Zastosowanie **metody badawczej korelacyjno-wagowej**
  3. Analizy **dojazdów do pracy**
  4. Analizy **dostępności komunikacyjnej**
  5. Analizy **powiązań funkcjonalno-przestrzennych**
- ❖ Uwzględniono **różne aspekty charakteryzujące miejskie obszary funkcjonalne, zarówno dane statystyczne jak i powiązania funkcjonalne i przestrzenne**

PODKARPACKIE
przestrzeń otwarta

Rzeszowski Obszar Funkcjonalny (ROF)

- ❖ Do ROF zakwalifikowane zostały jedynie **gminy, w których powiązania funkcjonalno-przestrzenne są silne i wieloaspektowe.**
- ❖ Układ osadniczy ROF charakteryzuje się **centralnym położeniem Rzeszowa** oraz relatywnie równomiernym, promienistym rozmieszczeniem pozostałych miast i jednostek osadniczych, usytuowanych wzdłuż głównych tras komunikacyjnych
- ❖ ROF obejmuje **1 048 km²** z liczbą ludności wynoszącą **363 680** mieszkańców tj. 17,09% populacji województwa (stan na 2016 r.),
- ❖ ROF jest **najbardziej zurbanizowanym rejonem województwa podkarpackiego**, wskaźnik urbanizacji wynosi 60,4% (dla województwa podkarpackiego 41,4%).

obszary strategicznej interwencji dla kierunku działań od 3.3.1. do 3.3.4.

www.urzadzypodkarpackie.pl

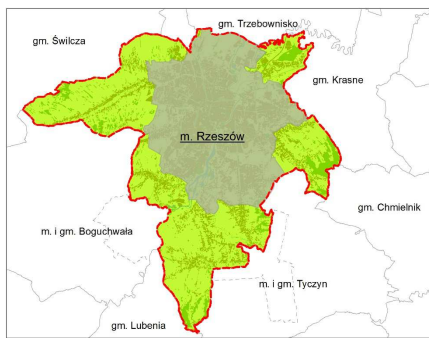

PODKARPACKIE
przestrzeń otwarta

Rzeszowski Obszar Funkcjonalny (ROF)

- ❖ Struktura funkcjonalno-przestrzenna ROF została ukształtowana historycznie w wyniku procesów demograficznych, rozwoju gospodarczego, kształtowania się i rozwoju infrastruktury technicznej, ekonomicznej i społecznej.
- ❖ W zakresie rozwoju sieci osadniczej i urbanizacji ROF decydującą rolę odgrywa Rzeszów, od 2005 r. **powierzchnia miasta zwiększyła się ponad dwukrotnie** kosztem najbardziej zurbanizowanych terenów gmin sąsiednich.
- ❖ Obecnie miasto Rzeszów liczy 120 km² powierzchni (11,46% całej powierzchni ROF) oraz 187 422 mieszkańców (51,5 % ogólnej liczby mieszkańców ROF).

LEGENDA:
GRANICE:
- - - granica administracyjna miasta Rzeszowa
- - - granica gminy
- - - granica miasta
■ obszar Rzeszowa w 2005 roku
■ tereny przyłączone do Rzeszowa w latach 2006-2017

Znaczenie Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego

- ❖ ROF wyróżnia się **pozytywnymi trendami w zakresie demografii**. Przyrost naturalny w 2016 roku na terenie ROF **wyniósł 1 143 osoby** (podkarpacie – 1 159 osób). Analizowany wskaźnik najkorzystniej prezentuje się w gminach: Rzeszów – 697 osób, Trzebownisko – 106 osób oraz Boguchwała – 79 osób. Wartości ujemne powyższy wskaźnik uzyskał w dwóch gminach ROF: Chmielniku - 10 osób oraz Lubeni - 21 osób.
- ❖ **Prognoza demograficzna** Polski na lata 2014-2050 **przewiduje wzrost liczby ludności gmin ROF** należących do powiatu rzeszowskiego i łańcuckiego. Większość terenów miejskich będzie charakteryzował spadek liczby ludności, na korzyść terenów wiejskich.
- ❖ W ostatnim dziesięcioleciu nastąpił **wzrost liczby pracujących** w ROF o **25%**.
- ❖ W 2016 r. udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowych Urzędach Pracy w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na terenie ROF-u wyniósł 7,7% i był **niższy niż w skali całego województwa** o 0,3 p.p. Analizowany wskaźnik od 2013 systematycznie maleje.

Znaczenie Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego c.d.

- ❖ Gminy wchodzące w skład Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego cechuje **wysoki, w skali województwa, poziom rozwoju przedsiębiorczości**, jest to **obszar najlepiej rozwinięty gospodarczo w województwie**.
- ❖ Na terenie ROF w 2016 r. do rejestru REGON było wpisanych łącznie **40 409 podmiotów gospodarki narodowej**. Najwięcej firm było zlokalizowanych w Rzeszowie (26 489) oraz w łańcucie (2 090). Najmniej takich podmiotów zarejestrowano w gminie Lubenia (310) i w gminie Chmielnik (432).
- ❖ W 2016 r. **wskaźnik przedsiębiorczości** (określony jako liczna firm zarejestrowanych w REGON na 1 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym) w całym ROF wyniósł średnio ponad **130 podmiotów na 1 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym**. Najwyższą przedsiębiorczością odznaczał się Rzeszów (226,2) i miasto łańcut (194,8). Najniższą wartość tego wskaźnika wystąpiła w gminie Lubenia (77,4) i w gminie Czudec (99,6). Średnia dla województwa w tym zakresie wyniosła 125,4 podmioty.

Znaczenie Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego c.d.

- ❖ Istotną rolę w przemyśle Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego odgrywa **przemysł lotniczy**.
- ❖ Na całym obszarze ROF można zaobserwować **dynamicznie rozwijający się sektor nowoczesnych usług** (usług IT, obsługa klienta, zarządzanie zasobami ludzkimi, zarządzanie zaopatrzeniem, badania i rozwój, usługi prawne, zarządzanie łańcuchem dostaw).
- ❖ Zasadnicze znaczenie dla rozwoju gospodarczego Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego ma **Specjalna Strefa Ekonomiczna Euro-Park Mielec**, działająca na terenie Rzeszowa, Łańcuta i gminy Głogów Małopolski oraz Podstrefa Boguchwała **Krakowskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej**, a także **struktury klastrowe**.
- ❖ **Szkolnictwo wyższe** odgrywa ważną rolę w rozwoju społeczno-gospodarczym ROF-u (m.in. Politechnika Rzeszowska, Uniwersytet Rzeszowski, Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania)
- ❖ Wsparciem dla rozwijających się gałęzi przemysłu jest **prowadzona działalność badawczo- naukowa** realizowana przez ośrodki badawczo-rozwojowe szkolnictwa wyższego wyposażone w nowoczesne laboratoria badawcze z wiodącą rolą Politechniki Rzeszowskiej,
- ❖ Działania sprzyjające powstawianiu i rozwojowi młodego biznesu realizują m.in. **Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości**. Ponadto w Rzeszowie swoją siedzibę ma **Podkarpacka Koalicja Startupów INUP**, która zrzesza kilkadziesiąt lokalnych prężnie rozwijających się startupów.
- ❖ Duże znaczenie ma również **Podkarpacki Park Naukowo-Technologiczny AEROPOLIS** - miejsce kojarzenia nowoczesnych firm i technologii z potencjałem miejscowych uczelni wyższych i ośrodków naukowo- badawczych

Znaczenie Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego c.d.

- ❖ Głównym ośrodkiem świadczącym **usługi kultury o znaczeniu ponadlokalnym** jest miasto Rzeszów. Na terenie Rzeszowa mieszczą się jedyne w województwie instytucje artystyczne o znaczeniu regionalnym, tj. filharmonia oraz trzy teatry.
- ❖ W Rzeszowie oraz Łańcutie **znajdują się instytucje kultury**, kina, muzea, galerie. Rzeszów i Łańcut są również **ośrodkami turystyki krajoznawczej** (charakteryzują się dużą koncentracją obiektów zabytkowych).
- ❖ **Rozwój usług medycznych** w Rzeszowskim Obszarze Funkcjonalnym jest na wyższym poziomie niż w województwie podkarpackim. Potencjał bazy ochrony zdrowia w ROF stanowi ok. 20-25% potencjału województwa w tym zakresie.
- ❖ ROF charakteryzuje się **dobrą dostępnością komunikacyjną** (drogowe i kolejowe szlaki komunikacyjne o znaczeniu międzynarodowym, krajowym oraz regionalnym. Połączenie autostrady A4 z drogą ekspresową S19 tworzy ważny węzeł komunikacyjny w rejonie miasta Rzeszowa o **znaczeniu ponadregionalnym**).
- ❖ Dogodne położenie ROF w centralnej części województwa, na skrzyżowaniu szlaków komunikacyjnych jest istotnym czynnikiem i **szansą rozwoju turystyki tranzytowej**.

PODKARPACKIE
przestrzeń otwarta

Rzeszowski Obszar Funkcjonalny w dokumentach strategicznych województwa

Teren ROF pokrywa się z Obszarami Strategicznej Interwencji wskazanymi w **Strategii Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2020** dla wszystkich kierunków działań w ramach priorytetu tematycznego 3.3 Funkcje metropolitalne Rzeszowa.

Cel priorytetu: Wzmocnienie pozycji Rzeszowa w przestrzeni krajowej i europejskiej dynamizujące procesy rozwojowe Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego i całego województwa

Kierunki działań strategicznych:

- ❖ Tworzenie korzystnych warunków do trwałego wzrostu gospodarczego w Rzeszowie i jego obszarze funkcjonalnym
- ❖ Wzmacnianie funkcji metropolitalnych realizowanych przez Rzeszów oraz wspieranie rozwoju nowych funkcji zwiększających zakres świadczonych usług wyższego rzędu
- ❖ Rozwój powiązań komunikacyjnych i zintegrowanego systemu transportu publicznego łączących Rzeszów z jego obszarem funkcjonalnym
- ❖ Uporządkowanie gospodarki przestrzennej Rzeszowa i integracja w ramach obszaru funkcjonalnego.

PODKARPACKIE
przestrzeń otwarta

Rzeszowski Obszar Funkcjonalny - wiodące kierunki zagospodarowania

Wiodące kierunki zagospodarowania Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego według projektu zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego:

- ❖ dalszy rozwój funkcji metropolitalnych Rzeszowa;
- ❖ rozwój przemysłu wysokich technologii;
- ❖ wzmocnienie potencjału społecznego i gospodarczego ośrodków miejskich stymulujących rozwój ROF;
- ❖ poprawa dostępności komunikacyjnej obszaru w wymiarze lokalnym, regionalnym, krajowym i transgranicznym;
- ❖ integracja i rozwój transportu publicznego;
- ❖ poprawa ładu przestrzennego, ochrona i racjonalne wykorzystanie przestrzeni niezurbanizowanej
- ❖ rozwój kapitału ludzkiego;
- ❖ wzrost poziomu życia mieszkańców;
- ❖ ochrona zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego;
- ❖ rozwój rekreacji i różnych form usług turystycznych;
- ❖ rozwój rolnictwa ekologicznego i specjalistycznego.

Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT) - cele

ZIT to narzędzie służące realizacji strategii terytorialnych i polityki spójności. W Polsce przy pomocy instrumentu ZIT realizowane są **zintegrowane działania** służące zrównoważonemu rozwojowi obszarów funkcjonalnych miast wojewódzkich.

Cele:

- ❖ zwiększanie wpływu miast i obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie na kształt i sposób realizacji działań wspieranych na ich obszarze **w ramach polityki spójności**;
- ❖ sprzyjanie **rozwojowi współpracy** i integracji na obszarach funkcjonalnych największych miast, przede wszystkim tam, **gdzie skala problemów** związanych z **brakiem komplementarności** działań różnych jednostek administracyjnych jest największa;
- ❖ promowanie **partnerskiego modelu współpracy** różnych jednostek administracyjnych;
- ❖ zwiększenie efektywności podejmowanych interwencji poprzez **realizację zintegrowanych projektów** odpowiadających w sposób kompleksowy na potrzeby i problemy obszaru funkcjonalnego.

Bieżący postęp wdrażania instrumentu ZIT w zakresie EFRR (stan na 20.02.2018r.)

Lp.	Działanie/ Poddziałanie	Stan projektu	Kwota alokacji przewidziana dla ROF w formule ZIT (PLN)	Zakontraktowana kwota dofinansowania (PLN)	Kwota do wykorzystania w (PLN)
1.	1.5 Promowanie przedsiębiorczości - ZIT	Projekt zakontraktowany – I Etap	50 000 000,00	9 680 313,33	21 112 316,26 – II Etap
2.	3.4 Rozwój OZE – ZIT - projekt parasolowy	Projekt zakontraktowany	35 650 000,00	35 649 867,00	
3.	3.4 Rozwój OZE – ZIT	Projekt zakontraktowany – I Etap	22 857 966,00	12 099 197,39	10 758 768,61 – II Etap
4.	3.3.3 Realizacja planów niskoemisyjnych - ZIT	Projekt niezidentyfikowany	39 081 324,30		39 081 324,30
5.	4.3.3 Gospodarka ściekowa - ZIT	Projekt zakontraktowany – I Etap	17 234 812,00	5 336 686,30	10 884 482,65 – II Etap
6.	4.6 Kultura - ZIT	Projekt zakontraktowany	18 000 000,00	17 671 786,37	
7.	5.5 Niskoemisyjny transport miejski - ZIT	Projekt zakontraktowany	87 889 285,78	87 874 765,28	
8.	6.5 Rewitalizacja przestrzeni regionalnej - ZIT	Projekt niezidentyfikowany	64 700 000,00		64 700 000,00
SUMA			335 413 388,08	168 568 582,88	146 536 891,82

Inwestycje na obszarze ROF służące rozwojowi całego województwa

Na terenie Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego zrealizowano oraz przewidziano do realizacji zadania inwestycyjne celu publicznego w ramach następujących dokumentów:

- ❖ Program Budowy Dróg Krajowych na lata 2014-2023 (z perspektywą do 2025)
- ❖ Krajowy Program Kolejowy do 2023 r.
- ❖ Master Plan dla transportu kolejowego w Polsce do 2030 r.
- ❖ Dokument Implementacyjny do Strategii Rozwoju Transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030)
- ❖ Kontrakt Terytorialny dla Województwa Podkarpackiego
- ❖ Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020
- ❖ Program Operacyjny Polska Wschodnia 2014-2020

Wskazane inwestycje często posiadają lokalizację na terenie miasta Rzeszowa lub przebiegają przez stolicę regionu. Ich realizacja ma jednak kluczowe znaczenie dla rozwoju całego województwa podkarpackiego.

Wybrane działania na obszarze ROF - samorząd województwa

- ❖ Rozwój funkcji gospodarczych – wzmocnienie specjalizacji gospodarczych regionu, wsparcie przedsiębiorczości, obsługa inwestorów, działalność Centrum Wystawienniczo-Kongresowego WP w Jasionce
- ❖ Tworzenie nowych instytucji: Podkarpacki Fundusz Rozwoju, Podkarpackie Centrum Innowacji
- ❖ Rozwój funkcji wyższego rzędu – wsparcie uczelni, poprawa bazy służby zdrowia, rozwój instytucji kultury
- ❖ Rozwój powiązań transportowych – rozwój Portu Lotniczego Rzeszów Jasionka, projekt kolei aglomeracyjnej, budowa drogi lotniskowa, węzeł Kielanówka DK 9, przebudowa ul. Sikorskiego

Inicjatywa Catching-up Regions

- Inicjatywa Lagging Regions - pilotażowa inicjatywa Komisji Europejskiej zaplanowana w Polsce i w Rumunii;
- zakłada wypracowanie nowych rozwiązań mających wpływ na pobudzenie rozwoju gospodarczego regionów oraz zidentyfikowanie najważniejszych barier hamujących rozwój gospodarczy regionów;
- cel obecnej inicjatywy: wzmocnienie zdolności rozwojowych i rozwój przedsiębiorczości poprzez zwiększenie udziału terenów pokrytych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego
- produkt inicjatywy: wypracowanie w gminach planów zagospodarowania przestrzennego.

Przesłanki tworzenia skoordynowanej polityki przestrzennej ROF

- KE wraz z MR i władzami regionu przy udziale ekspertów Banku Światowego pracowano nad zdefiniowanymi obszarami o największym potencjale prorozwojowym – wskazanie ROF
- planowanie przestrzenne jako czynnik o wielopłaszczyznowym wpływie na lokowanie nowych przedsiębiorstw, co przekłada się na rozwój gospodarczy
- nieskoordynowany rozwój obszaru funkcjonalnego (rosnący chaos przestrzenny) rodzący konflikty - niski stopień koordynacji powstających planów gminnych
- potrzeba rozwoju partnerskiej współpracy Rzeszowa z ościennymi gminami na rzecz rozwiązywania wspólnych problemów rozwojowych
- brak całościowego planu zagospodarowania przestrzennego ROF – potrzeba określenia wizji rozwoju całego i lokowania poszczególnych funkcji rozwojowych
- konieczność skoordynowania polityki przestrzennej w ramach Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego umożliwiające m. in. lepsze wykorzystanie przestrzeni.

Realizacja Inicjatywy Catching-up Regions

Dotychczasowe działania:

- Koordynacja działań ze strony samorządu województwa
- Przystąpienie do Inicjatywy przez stronę samorządową – współpraca ze wszystkimi jst z obszaru ROF
- Prace diagnostyczne ekspertów Banku Światowego z wykorzystaniem dokumentów oraz materiałów przekazanych przez samorzady
- Wizyty studyjne ekspertów Banku Światowego w gminach – dwie rundy
- Przedstawienie wyników analiz i dyskusje z przedstawicielami samorządów
- Udział w spotkaniach Komitetu Sterującego – udział KE, BŚ, MR i UMWP
- Wypracowanie założeń oraz ustalenie oczekiwanych efektów Inicjatywy

Inicjatywa Catching-up Regions

Produkty inicjatywy:

- wypracowanie i przyjęcie strategii rozwoju przestrzennego ROF
- stworzenie systemu instytucjonalnego koordynującego planowanie przestrzenne gmin ROF
- wprowadzenie jednolitych standardów w zakresie planowania przestrzennego w gminach (program, przeszkolenie ludzi, wyposażenie w sprzęt)
- sporządzenie dla wybranych obszarów studiów uwarunkowań/miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

Wnioski

- ❖ *Strategia Rozwoju Województwa Podkarpackie 2020 (SRWP)* podejmuje **zagadnienia rozwoju wszystkich ośrodków miejskich w województwie**. Strategia uwzględnia hierarchię ośrodków miejskich i stosownie do tego określa rozwój ich funkcji.
- ❖ SRWP przewiduje **wzmacnianie funkcji metropolitalnych stolicy województwa** – pozytywne oddziaływanie na pozostałe tereny i podniesienie konkurencyjności regionu w skali krajowej i międzynarodowej - w warunkach globalizacji, olbrzymie **znaczenia mają relacje ośrodków metropolitalnych**.
- ❖ **Rzeczowski Obszar Funkcjonalny wykazuje dużą dynamikę rozwoju, którą należy wykorzystać dla rozwoju całego regionu. Musi się to jednak odbywać w sposób planowany z uwzględnieniem dłuższego horyzontu czasowego – wiąże się z przewyższeniem partykularyzmu.**
- ❖ Równoważenie procesów rozwoju w województwie podkarpackim wymaga **rozwwoju powiązań gospodarczych i partnerstw gospodarczo-społecznych** pomiędzy miastami subregionalnymi oraz Rzeszowem, a także ich specjalizacji pod kątem nowoczesnych dziedzin przemysłu i usług.

Wnioski

- ❖ Wyznaczanie obszarów funkcjonalnych **stwarza możliwość oddziaływania na większe obszary i wzmacniania efektów** poprzez efekt synergii ponad granicami administracyjnymi.
- ❖ Coraz większe znaczenie zyskuje **umiejętność kooperacji i współpracy** na rzecz wykorzystania wspólnych potencjałów – konieczne jest myślenie szersze wykraczające poza własne „dominium” – ZIT, realizacja projektów partnerskich, uzgadnianie dokumentów rozwojowych.
- ❖ **Rzeczowski Obszar Funkcjonalny potrzebuje wypracowania wspólnej koncepcji zarządzania przestrzenią**, gdyż w przeciwnym razie pogłębiał się będzie chaos będący przyczyną konfliktów oraz zablokowane zostaną możliwości rozwoju.
- ❖ Działania rozwojowe wymagają koordynacji i dostrzeżenia uwarunkowań przestrzennych. Planowanie rozwoju musi uwzględniać cechy przestrzeni.
- ❖ **Działania w ramach Inicjatywy CuR2 w zakresie planowania przestrzennego stwarzają szansę określenia kierunków rozwoju przestrzeni ROF oraz wzmocnienia potencjału instytucjonalnego współpracy jst.**

Dziękuję za uwagę

dr Paweł Wais
Z-ca Dyrektora Departamentu Rozwoju Regionalnego
Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego
Departament Rozwoju Regionalnego;
e-mail: p.wais@podkarpackie.pl